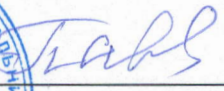

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Голова вченої ради

Валентина ПАВЛОВА
«21» _____ 2025 р.

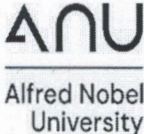
ЗАТВЕРДЖУЮ:
Ректор

Сергій ХОЛОД
«21» _____ 2025 р.

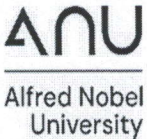
ПОЛОЖЕННЯ

про комісію
з питань етики наукових публікацій
Вищого навчального закладу
«Університет імені Альфреда Нобеля»

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	стор. 3
	Положення про Комісію з питань етики наукових публікацій	Редакція 1

ЗМІСТ

1	Загальні положення	4
2	Функції Комісії	4
3	Склад та структура Комісії	5
4	Повноваження Комісії	6
5	Порядок роботи Комісії	7
6	Відповідальність	8
7	Взаємодія та зв'язки	8
8	Ризики та управління ризиками	8
9	Порядок змін та доповнень до цього Положення	9
	Лист реєстрації змін	10
	Лист ознайомлення	11

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	стор. 4
	Положення про Комісію з питань етики наукових публікацій	Редакція 1

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це положення визначає цілі, завдання, порядок створення, склад і повноваження Комісії з питань етики наукових публікацій (далі – Комісія) в Університеті імені Альфреда Нобеля (далі – Університет).

1.2. Комісія є постійно діючим колегіальним дорадчим органом. Персональний склад Комісії визначається ухвалою вченої ради Університету з повноваженнями на п'ять років та затверджується наказом ректора. Ліквідується Комісія наказом ректора Університету протягом п'яти робочих днів з дня закінчення повноважень попереднього складу.

1.3. Комісія створюється з метою підвищення якості публікацій у наукових журналах та монографіях Університету та збереження їхньої ділової репутації, надання підтримки авторам наукових публікацій, рецензентам, редколегіям журналів у питаннях дотримання принципів етики наукових публікацій, сприяння захисту прав авторів і видавця та популяризації норм етики в науковому співтоваристві.

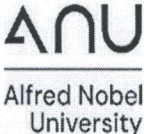
1.4. У своїй діяльності Комісія з етики наукових публікацій керується Законами України «Про видавничу справу», «Про медіа», «Про інформацію», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про авторське право та суміжні права», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», іншими нормативно-правовими актами України в галузі освіти і науки, Статутом Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля», наказами і розпорядженнями ректора Університету, правилами цього Положення, а також дотримується прийнятих міжнародною спільнотою принципів публікаційної етики, що відображені у рекомендаціях Комітету з етики наукових публікацій (Committee on Publication Ethics – COPE), і нормами публікаційної етики журналів.

2. ФУНКЦІЇ КОМІСІЇ

2.1. Основними функціями Комісії є:

– загальний контроль за дотриманням усіма учасниками редакційно-видавничого процесу норм публікаційної етики;

– розгляд заяв авторів наукових публікацій щодо здійснення експертизи наукових публікацій на відповідність нормам публікаційної етики, враховуючи питання людської гідності, дотримання процедури дослідження за участю дітей та підлітків, дотримання етичних принципів щодо досліджень за участю вразливих груп населення, розуміння переваг та ризиків, пов'язаних з розміщенням у статті зображень людей, відсутність принизливих та стигматизуючих формулювань, дотримання етичних процедур у дослідженнях, що включають результати опитувань, дотримання етичних процедур у дослідженнях за участю корінних громад, дотримання етичних процедур у дослідженнях, що включають дані з соціальних мереж;

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	стор. 5
	Положення про Комісію з питань етики наукових публікацій	Редакція 1

– розгляд ситуацій, пов'язаних з порушенням принципів етики наукових публікацій, оприлюднених на сайтах журналів Університету, і прийняття відповідних рішень і рекомендацій;

– розгляд заяв і скарг учасників редакційно-видавничого процесу та інших сторонніх суб'єктів з питань відповідності положенням публікаційної етики, фактам її порушення та іншим випадкам, що стосуються етичних норм публікації наукових результатів (сфабриковані дані в представленому рукописі статті, наявність нерозкритого в рукописі статті конфлікту інтересів, наявність плагиату, підозра, що запропоноване прізвище в дійсності не відповідає співавторству, вказує на фіктивність співавторства, присвоєння рецензентом авторської ідеї або даних тощо);

– участь у незалежній експертизі наукових статей журналів та інших видань (за наявності запрошення відповідних редакцій або засновників) на предмет дотримання норм публікаційної етики;

– надання методичної та консультативної допомоги учасникам редакційно-видавничого процесу з питань дотримання принципів публікаційної етики.

3. СКЛАД ТА СТРУКТУРА КОМІСІЇ

3.1. Комісія формується у складі не менше ніж 7 осіб, які особисто дотримуються норм етики наукових публікацій, мають відповідну кваліфікацію та досвід роботи з експертної оцінки наукових та етичних аспектів публікацій. До складу Комісії обов'язково включаються члени редколегій журналів, представник Комітету з якості академічних стандартів.

3.2. Роботу Комісії очолює голова Комісії.

3.3. Організаційна структура Комісії складається з голови Комісії, заступника голови Комісії, членів Комісії.

3.4. Для ведення діловодства головою Комісії призначається секретар Комісії.

3.5. Голова Комісії:

- відповідає за роботу Комісії в цілому;
- керує роботою Комісії та проводить засідання;
- приймає заяви про порушення норм публікаційної етики журналів, дає доручення членам Комісії про розгляд документів, що надійшли, і підготовку матеріалів до засідання Комісії;

- організовує роботу з консультування учасників редакційно-видавничого процесу з питань публікаційної етики журналів;

- призначає дату і час, визначає місце проведення і затверджує порядок денний засідання Комісії;

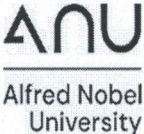
- представляє щорічний звіт редакційній раді Університету про роботу Комісії.

3.6. Секретар Комісії:

- веде діловодство і відповідає за документообіг;

- здійснює розсилку порядку денного засідання Комісії її членам;

- веде протокол засідання Комісії;

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	стор. 6
	Положення про Комісію з питань етики наукових публікацій	Редакція 1

– відповідає за своєчасну розсилку витягів з рішень Комісії зацікавленим сторонам;

– оприлюднює інформацію про ретракцію (відкликання) статей на сайтах журналів і розсилає її у відповідні структури (п. 5.6. цього Положення) в установленому порядку.

3.7. Зміни у складі Комісії можуть бути ініційовані головою Комісії, головами редколегій наукових журналів, головою редакційної ради Університету. Членство в Комісії достроково припиняється у разі: звільнення з роботи; подання членом Комісії письмової заяви про вихід зі складу тощо. Зміни в складі Комісії затверджуються наказом керівника Університету.

4. ПОВНОВАЖЕННЯ КОМІСІЇ

Для виконання поставлених цілей і завдань, забезпечення можливості прийняття обґрунтованих рішень Комісія наділена такими повноваженнями:

4.1. Здійснювати експертизу статей, в яких присутні ознаки порушення публікаційної етики.

4.2. Знайомитися з рецензіями та іншими документами статей, в яких присутні ознаки порушення публікаційної етики.

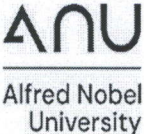
4.3. Знайомитися з отриманими за запитом голови Комісії письмовими поясненнями авторів і рецензентів статей, в яких присутні ознаки порушення публікаційної етики.

4.4. На підставі отриманих документів здійснювати експертизу статей на предмет наявності порушень принципів етики наукових публікацій.

4.5. Здійснювати обґрунтовану ретракцію (відкликання) статей з журналів при підтвердженні фактів порушення публікаційної етики (сфабриковані дані в представленому рукописі статті, наявність нерозкритого в рукописі статті конфлікту інтересів, наявність плагіату, підозра, що запропоноване прізвище в дійсності не відповідає співавторству, вказує на фіктивність співавторства, присвоєння рецензентом авторської ідеї або даних тощо).

4.6. Здійснювати експертизу рукописів статей на предмет дотримання авторами принципів етики наукових публікацій, враховуючи питання людської гідності, дотримання процедури дослідження за участю дітей та підлітків, дотримання етичних принципів щодо досліджень за участю вразливих груп населення, розуміння переваг та ризиків, пов'язаних з розміщенням у статті зображень людей, відсутність принизливих та стигматизуючих формулювань, дотримання етичних процедур у дослідженнях, що включають результати опитувань, дотримання етичних процедур у дослідженнях за участю корінних громад, дотримання етичних процедур у дослідженнях, що включають дані з соціальних мереж.

4.7. Затверджувати рішення про відповідність/невідповідність рукописів статей принципам публікаційної етики, враховуючи питання людської гідності, дотримання

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	стор. 7
	Положення про Комісію з питань етики наукових публікацій	Редакція 1

процедури дослідження за участю дітей та підлітків, дотримання етичних принципів щодо досліджень за участю вразливих груп населення, розуміння переваг та ризиків, пов'язаних з розміщенням у статті зображень людей, відсутність принизливих та стигматизуючих формулювань, дотримання етичних процедур у дослідженнях, що включають результати опитувань, дотримання етичних процедур у дослідженнях за участю корінних громад, дотримання етичних процедур у дослідженнях, що включають дані з соціальних мереж.

4.8. Залучати незалежних експертів для проведення консультацій з конкретних питань.

4.9. Здійснювати взаємодію з профільними комісіями, радами, асоціаціями та комітетами з питань етики наукових публікацій в Україні та за кордоном.

5. ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ

5.1. Засідання Комісії проводяться за необхідністю, але не рідше ніж раз на рік.

5.2. Засідання Комісії вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше 70% від складу Комісії і за умови обов'язкової присутності голови Комісії або заступника голови Комісії. Засідання Комісії можуть бути організовані із застосуванням дистанційних технологій.

5.3. Роботу Комісії організовує її голова.

5.4. До порядку денного засідання Комісії включаються питання про порушення норм етики наукових публікацій за матеріалами, що надійшли до редколегій журналів або Комісії:

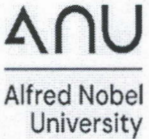
– заявами від фізичних та юридичних осіб. Заяви подаються на ім'я голови Комісії або голів редколегій журналів у вільній формі із зазначенням авторів, назви і вихідних відомостей про публікації, що мають ознаки порушення норм публікаційної етики, і публікацій, стосовно яких допущені порушення етики, а також інші відомості, що підтверджують порушення етики наукових публікацій. Комісія має право запросити від заявника додаткову інформацію для детального розгляду обставин, викладених у заяві;

– матеріалами, що містять інформацію про порушення етичних норм наукових публікацій авторами статей, опублікованих у журналах, у частині цих статей;

– випадками порушення етичних норм наукових публікацій авторами статей, опублікованих у журналі, у частині цих статей, виявленими редколегіями журналів у встановленому порядку або членами Комісії в ініціативному порядку.

5.5. Термін розгляду матеріалів в Комісії не може перевищувати двох місяців. Комісія не розглядає анонімні матеріали або матеріали, що не містять конкретних фактів порушення принципів публікаційної етики.

5.6. За підсумками розгляду матеріалів, що надійшли, Комісія приймає відповідні рішення, копії яких направляються всім зацікавленим суб'єктам, включаючи авторів обговорюваних статей і керівництво наукових або освітніх установ, в яких автори працюють. У разі ретракції (відкликання) статті з журналу

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	стор. 8
	Положення про Комісію з питань етики наукових публікацій	Редакція 1

копія протоколу засідання Комісії надсилається авторам обговорюваних статей і керівництву наукових або освітніх установ, в яких автори працюють, а також направляється до наукометричних баз даних, в яких стаття індексувалася.

5.7. Протокол засідань Комісії ведеться секретарем Комісії. У протоколах з питань ретракції статей щодо кожної статті повинна бути наступна інформація:

- результати експертизи наукової статті;
- обґрунтоване рішення щодо ретракції статті;
- заповнена форма, що включає наступні дані:
- прізвище, ім'я, по батькові автора(-ів) повністю, назва статті;
- назва видання, з якого стаття відкликається;
- ініціатор ретракції статті;
- підстава для ретракції статті та дата прийняття рішення;
- посилання на електронну сторінку на сайті журналу, де оприлюднено інформацію про ретракцію статті;
- вихідні дані статті та DOI (за наявності).

5.8. Рішення приймаються Комісією більшістю голосів. У разі рівності голосів голос голови Комісії є вирішальним.

5.9. Рішення Комісії оформляються протоколами засідань, які з доданими до них документами зберігаються в редколегіях журналів.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

6.1. Відповідальність членів Комісії за організацію та результати роботи встановлюється відповідно до чинного законодавства України.

7. ВЗАЄМОДІЯ ТА ЗВ'ЯЗКИ

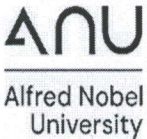
7.1. У процесі здійснення своєї діяльності Комісія взаємодіє з науковими радами закладів вищої освіти України та зарубіжжя, вченою радою Університету, редакційною радою Університету, Комітетом з якості академічних стандартів, редакційними колегами журналів.

7.2. Комісія може установлювати зв'язки з іншими науковими організаціями та комісіями/комітетами з питань етики наукових публікацій інших закладів вищої освіти, брати участь у конференціях, семінарах, присвячених проблемам публікаційної етики.

8. РИЗИКИ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

8.1. Можна виділити такі основні фактори ризику в діяльності Комісії:

- неналежне виконання зобов'язань сторін, що беруть участь у реалізації видавничої діяльності в Університеті;

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	стор. 9
	Положення про Комісію з питань етики наукових публікацій	Редакція 1

- недостатнє інформаційне забезпечення наукового та освітнього процесу: відсутність доступу до інформаційних джерел; відсутність результатів процесу, їх невідповідність або несвоєчасне отримання; неузгодженість дій різних виконавців;
- незабезпечення ефективності дослідної діяльності: низька якість підготовки педагогічного персоналу; низька активність наукового й науково- педагогічного складу щодо публікації результатів наукових досліджень; низька активність здобувачів у науково-дослідній роботі;
- залежність від природно-екологічної ситуації;
- робота у форс мажорних обставинах;
- діяльність в екстремальних умовах (пандемія, воєнний стан тощо).

8.2. Для подолання або мінімізації ризиків має бути постійний моніторинг виконання зобов'язань сторін-учасниць видавничої діяльності в Університеті, координація та узгодження дій між учасниками видавничої діяльності, належне інформування щодо можливостей науково-педагогічного складу та здобувачів щодо участі у видавничій роботі.

9. ПОРЯДОК ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ЦЬОГО ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Рішення з питань, не передбачених цим Положенням, приймаються вченою радою та ректором Університету.

9.2. Зміни і доповнення в це Положення можуть бути внесені в зв'язку зі зміною законодавства України.

9.3. Зміни і доповнення в це Положення приймаються і затверджуються в тому ж порядку, в якому прийнято і затверджено це Положення.

9.4. Підставами для внесення змін до цього Положення є:

- зміни і доповнення в нормативно-правові акти України;
- зміни в організаційній структурі Університету;
- накази ректора, рішення вченої ради Університету.

9.5. Внесення змін до цього Положення здійснюється рішенням вченої ради Університету на підставі подання пропозицій головою Комісії.